

فرهنگ و آیین های مردم

ایلام

صید محمد درخشنده

۳۱	مقدمه
	فصل اول : تاریخ ، فرهنگ و آیین های مردم ایلام
۳۵	مشخصات جغرافیایی استان ایلام
۳۵	مهم ترین ارتفاعات ایلام
۳۶	دشت ها
۳۶	رودخانه های مهم استان ایلام
۳۶	پوشش گیاهی و جنگلی
۳۶	شکارگاه های استان ایلام
۳۷	مختصری از تاریخ ایلام
۳۸	سابقه ی تمدن انسانی در ایلام
۴۰	ایلام در دوران ساسانیان
۴۱	ایلام در دوران حسین قلی خان ابوقداره
۴۲	فرهنگ و آیین ها
۴۴	ویژگی های قومی
۴۴	اخلاق و عادات
۴۴	اعیاد و جشن ها
۴۵	نژاد ، زبان ، دین
۴۷	بعضی باورها در کنار اعتقادات دینی
۴۷	گوشتی ای از آیین ها و باورها
۵۲	گاهشماری ماه های کردی
۵۲	دیدگاه و نظرات تاریخی در مورد پنجه
۵۳	مراسم پنجه در ایام گذشته
۵۵	مراسم شب چله / شب یلدا
۵۵	دیدو باز دیدها در شب چله

۵۶	شیرینی شب چله
۵۷	سرگرمی های شب چله
۵۷	فصول سال در فرهنگ کردی ایلامی
۵۸	ماه های فصل زمستان
۵۸	ماه های فصل بهار
۵۸	ماه های فصل پاییز
۵۸	ماه های فصل سرده وا
۵۸	ماه اول از فصل زمستان کردی
۵۹	ماه نامگ (وسط) زمستان کردی
۵۹	ماه آخر زمستان کردی
۶۰	خاکه لیوه
۶۰	کور سیاه
۶۱	چله ی بزرگ و چله ی کوچک
۶۱	حمیل چمت خس
۶۲	سه شش گوران
۶۲	خره گه وه ئاو مه ور
۶۳	بزن قنگه
۶۳	حسن صیاد
۶۴	ماه اول بهار کردی
۶۴	مراسم سنتی شلی ملی
۶۵	سه بره ی رضا / سه بره ی امام رضا (ع)
۶۶	دالگ وهار
۶۶	افسانه ی دالگ وهار و حمیل و ممیل
۶۷	آمی و مومی
۶۸	سهم پریان / سهم حیای خبو
۶۸	ماه دوم بهار کردی
۶۸	ماه سوم بهار کردی (پنجه ماه)
۶۸	برپنجه / پنجه بر

۶۹	فصل پاییز کردی
۷۰	ماه دوم پایز / پاییز
۷۰	ماه سوم پایز / پاییز
۷۰	سرده وای کردی
۷۰	ماه اول سرده وا
۷۰	ماه دوم سرده وا / مانگ نامگ سرده وا
۷۱	ماه گاقور
۷۱	خرمایزان / خرمارسان
۷۱	ماه سوم سرده وا / ماه آخر سرده وا
۷۱	باور هادر مورد ستاره ی سهیل در ایام سرده وا
۷۲	اول پَکه در آخر سرده وا
۷۲	اصطلاح باران حرام
۷۳	اصطلاح باران حلال
۷۳	نام محلی بعضی از ماه های سال
۷۳	حلال و حرام بودن ایام بارندگی
۷۳	نام محلی بعضی از ماه های سال
۷۳	سال های به یاد ماندنی در گاهشماری کردی در ایلام
۷۴	اصطلاح نام برخی از سال هادر فرهنگ کردی ایلامی
۷۴	سال ویاگه
۷۴	سال رمه گه
۷۵	سال جنگ رنو « قیام شامگه »
۷۵	سال مگرانیه گه
۷۶	و فره ساله گه
۷۶	حشکه ساله گه
۷۷	سال قطیه گه / قحطی سال
۷۷	مل یوه ساله گه / ملخ سال
۷۸	سال قرانه گه
۷۸	سال شاه گردانه گه

۷۸	سال جنگه گه
۷۹	سال آواره عجه
۷۹	سال گلخی مردگ
۷۹	شوکه ساله گه
۸۰	سال گفته گه
۸۰	باور عوام در توصیف زمین و آسمان
۸۰	زمین
۸۱	آسمان
۸۱	ماه
۸۲	ستارگان
۸۳	آساره زله
۸۳	ستاره ی شهلا
۸۳	ستاره ی قافله سوار
۸۴	ستاره ی سهیل
۸۵	ستاره ی سه ور سد
۸۵	ستاره ی کووه
۸۶	ستاره ی هفت ترون
۸۶	ستاره ی میه له وه رن
۷۶	ستاره ی ترازو میزان / ستاره ی جبار
۸۷	آفتاب
۸۷	آب
۸۸	آتش
۸۹	نمودهای تقدس آب و آتش در نزد ایرانیان
۹۰	باد
۹۰	اسامی بادهای در ایلام
۹۱	بادشمال
۹۲	باران
۹۳	آیین طلب باران

۹۳	 مراسم گاروا
۹۴	 مراسم هلو هلو هلونکی
۹۵	 تیره خشکه
۹۶	 باورهای عامه در بند آوردن باران
۹۶	 اساره چیز
۹۷	 وارونه گذاشتن کاسه
۹۷	 باورهای عامیانه در مورد سرما
۹۷	 واژه ها و اصطلاحات در مورد نزولات آسمانی
۱۰۰	 اسامی باده‌ها
۱۰۴	 عقاید کهن و عامه ی مردم در خصوص آب و هوا
	فصل دوم: آیین ها و مناسبت ها
۱۰۹	 فرایند ازدواج در ایلام
۱۰۹	 مراحل « پنه سه نیه » تاجش عروسی در ایلام
۱۰۹	 مراحل بعد از عروسی
۱۰۹	 مراسم خواستگاری و ازدواج در ایلام
۱۰۹	 مراسم پنه سه نیه
۱۱۰	 مرحله ی خوازمه نی / خواسه منی / خواستگاری
۱۱۰	 اجازه گرفتن از خانواده ی عروس
۱۱۰	 دیاری / نشان کردن
۱۱۱	 خرج بری
۱۱۱	 تعیین خلات / خلعت
۱۱۲	 مرحله خرید کردن
۱۱۲	 مراسم دست بوسی
۱۱۳	 مرحله ی تعیین جهیزیه
۱۱۳	 مرحله ی عقد
۱۱۴	 مرحله ی مهمانی در روز عقد
۱۱۴	 خنه ونان / حنابندان
۱۱۴	 مراسم دست خیر عروس

۱۱۵.....	بستن شال به کمر عروس
۱۱۵.....	مراسم بردن عروس به خانه ی بخت
۱۱۶.....	قربانی کردن گوسفند
۱۱۶.....	نمایش سوارکاری و تیراندازی
۱۱۷.....	مراسم عروسی / شور
۱۱۷.....	مراسم سینی گردانی
۱۱۷.....	رسم رو شرمائه
۱۱۷.....	پاخسور / پاوی
۱۱۸.....	دریافت هدیه توسط داماد
۱۱۸.....	مراسم پاگشایی
۱۱۸.....	مراسم بردن عروس به سرچشمه ی آب
۱۱۹.....	رسم دیدن دست بخت عروس
۱۱۹.....	آیین ها و رسوم متفرقه
۱۱۹.....	آیین نافه بران / ناوک برین
۱۱۹.....	رسم ختنه ونان / ختنه سوران
۱۲۰.....	آیین حق داری
۱۲۱.....	آیین دست بوسی
۱۲۱.....	رسم باوان داری
۱۲۱.....	رسم عروس داری / ویو داری / به وی داری
۱۲۱.....	رسم ژن و ژن
۱۲۲.....	رسم حق شیر / راه تنیر / شیر بهاء
۱۲۲.....	رسم پاخسور/پاوی
۱۲۳.....	رسم خانچه گردانی
۱۲۳.....	رسم نام پيله کانه
۱۲۳.....	مراسم سینی گردانی
۱۲۴.....	رسم زیارت عروس و داماد
۱۲۴.....	آیین حنا بندان/خنه وه نان
۱۲۵.....	رسم کل زدن

۱۲۵	ادبیات شفاهی
۱۲۶	ترانه ها و آواهای ایلامی
۱۲۷	فرهنگ و سنت های قومی
۱۲۷	ترانه ها و سرودهای دامادی
۱۲۹	سرود سیت بیارم
۱۳۰	ترانه های بومی
۱۳۰	سرود چه پی چایره
۱۳۱	سرود واران واران
۱۳۱	سرودهای کاروندگی
۱۳۲	سرود باروکوچ
۱۳۳	سرود چشمه ساران
۱۳۳	لاوه لاه / الایی
۱۳۴	سازهای محلی
۱۳۵	مقام های معروف ته لیه رگه (پایکویی)
۱۳۵	چی (چه پی)
۱۳۶	فتای / فه تای / فه تپاشای
۱۳۶	سه جا الیر (سی جا ته لیه ر)
۱۳۶	سی سما (سه ی سه ما)
۱۳۷	پادپشت پا (پاده پشت پا)
۱۳۷	مقام های دیگر
۱۳۸	شب نشینی ها و گذران اوقات فراغت
۱۳۸	بازی سوارکاری
۱۳۹	شایری / شاعری
۱۳۹	شاهنامه خوانی
۱۴۱	مه ته ل گویی / فسه گویی
۱۴۲	متل حسن صیاد
۱۴۳	چگونگی گذران ایام بارداری و زایمان در زنان
۱۴۴	بریدن ناف نوزاد

۱۴۴		مرنافی / نوکه برانه
۱۴۵		سوراخ کردن گوش نوزاد
۱۴۵		رسم نام گذاری نوزاد
۱۴۶		قربانی کردن / توو
۱۴۶		مراقبت از زن پس از زایمان
۱۴۶		مراقبت از نوزاد پس از تولد
۱۴۶		نحوه ی حمام نمودن زن زائو
۱۴۷		رسم چله شوری
۱۴۸		باورهای عوام در خصوص چله
۱۵۰		چله خانه
۱۵۱		سوخته زاری
۱۵۱		پاچله زرین
۱۵۲		دامن دریژ / دامان دریژ
۱۵۳		باورهای عامیانه در مورد زنان باردار
۱۵۴		باورهای عامیانه در مورد نوزاد
۱۶۰		رسم نیت گرفتن از نوزادان
۱۶۰		رسم عزادار ایلام
۱۶۲		مراسم فاتحه و عزرا در بین مردان
۱۶۲		مراسم پرسه
۱۶۵		مور
۱۶۵		مور دو پوقه ی
۱۶۵		مور لافاوی
۱۶۵		مور پاترمی
۱۶۶		موریا کتلی
۱۶۶		شیون و مویه و شیه
۱۶۶		رسم چریکه
۱۶۷		مراسم چاینه / چاینه گرفتن
۱۶۸		رسم غسل میت

۱۶۹	رسم کفن میت
۱۶۹	نحوه ی استفاده از گورستان
۱۶۹	رسم کندن قبر
۱۶۹	رسم زیارت میت
۱۶۹	رسم حلالیت
۱۷۰	رسم خه ور کردن / خبر کردن
۱۷۰	رسم پیرسانه
۱۷۰	رسم شوشیم
۱۷۱	رسم سه روزانه
۱۷۲	رسم نخونه دادن / نخونه
۱۷۲	رسم میرات بری / میراث بردن
۱۷۲	رسم اصلاح سر و صورت
۱۷۳	رسم آذیتی
۱۷۴	رسم اجازه گرفتن
۱۷۴	رسم برداشتن آذیتی زنان
۱۷۴	رسم برداشتن آذیتی مردان
۱۷۵	رسم چمانه
۱۷۵	باورها در مورد دفن میت
۱۷۵	باورها در مورد سگ هوش
۱۷۶	امانت گذاشتن میت
۱۷۷	نصب سنگ مزار
۱۷۷	نحوه ی تدفین مردگان در ایلام
۱۷۷	نمونه هایی از سنگ و بنای مزار در ایلام
۱۸۳	آیین ماتم و عزا
۱۸۳	آیین غبار رویی مساجد و تکایا
۱۸۳	آیین نوحه خوانی ، سینه زنی
۱۸۳	آیین شبیه خوانی و تعزیه
۱۸۴	مراسم روشن نمودن شمع

۱۸۵	آیین گِلِ مایِ درایام محرم
۱۸۵	نذر گِل
۱۸۵	رسم عزاداری با پای برهنه
۱۸۶	آیین پیاده روی زیارتی
۱۸۶	آیین علم گردانی
۱۸۶	آیین «پرسه» ی روز عاشورا
۱۸۷	شین حسن و حسین
۱۸۷	مراسم سنتی چتر
۱۸۸	آیین کُتل بستن اکونل کویی
۱۸۹	رسم «چاینه» گرفتن در ایام محرم
۱۸۹	مراسم روضه خوانی
۱۹۰	نذری ها در ایام محرم و صفر
۱۹۰	رسم به پاداری سفره های نذری
۱۹۰	نذری شیر
۱۹۱	تقدس شیر در فرهنگ های مختلف
۱۹۱	دخیل بستن در هنگام زیارت
۱۹۱	درختان نظر کرده
۱۹۱	قدم گاه ها
۱۹۳	آیین ماه صفر
۱۹۳	آیین های نوروزی در ایلام
۱۹۴	مراسم خانه تکانی
۱۹۴	مراسم سبزه ی عید نوروز
۱۹۵	مراسم آتش افروزی چهارشنبه ی آخر سال
۱۹۶	جشن آخر سال و سفره ی هفت سین
۱۹۷	خوان نوروزی
۱۹۷	مدایای نوروزی
۱۹۸	مراسم کوسه برنشین
۱۹۸	میر نوروزی

۱۹۹		مراسم آب پاشی
۱۹۹		شنبه و نوروز / شمه و نوروز
۱۹۹		مراسم جمعه ی آخر سال
۲۰۰		آیین ایام «پنجه» در ایلام
۲۰۱		ایام سیزده به در
۲۰۱		ایام شتر فصل
۲۰۱		آیین ماه رمضان در ایلام
۲۰۱		آیین روز عید فطر
		فصل سوم: مسکن و زندگی
۲۰۵		مسکن و زندگی
۲۰۵		سرپناه و محیط های زندگی
۲۰۵		دوار / سیه مال
۲۰۷		کولا
۲۰۷		کُپر
۲۰۸		گورک
۲۰۹		کولگ
۲۰۹		گوره کولگ
۲۱۰		سروه چیت
۲۱۰		زمگه
۲۱۰		خنق / خه نه ق
۲۱۱		چرداخ
۲۱۱		گله خان
۲۱۲		زاخه
۲۱۲		اشکفت
۲۱۲		آداب سکونت در سیاه چادر عشایری
۲۱۳		تعارف و طرز برخورد ها
۲۱۴		رسم تقسیم زمین و مراتع
۲۱۵		فرق بش

۲۱۵	سیاه بش
۲۱۵	غن بش
۲۱۵	کوه بش
۲۱۶	کال بش
۲۱۶	کووبش/کوکوبش
۲۱۶	سهم مادر بشی
۲۱۷	رسم کیخباشاند/براگیانه
۲۱۸	معیارهای محلی تقسیم اراضی
۲۱۹	اوزان ، اندازه ، معیارها
۲۱۹	پیمانانه ها
۲۲۰	مقیاس و معیارهای اندازه گیری طول
۲۲۱	قراردادهای زراعی
۲۲۲	دیوانی
۲۲۲	نصفه کاری/دوکوت
۲۲۲	سه کوت کاری
۲۲۲	چهارویک/چهارکوت
۲۲۳	پنج و یک/پنج کوت
۲۲۳	بریه
۲۲۳	خرج دی کوت
۲۲۳	ظروف نگه داری مواد لبنی ، آب و مواد خوراکی
۲۲۳	کُنه/مشک آب
۲۲۳	کونیلگ
۲۲۴	مشکه
۲۲۴	گاوس
۲۲۴	مشکولگ
۲۲۴	همانه/همیان
۲۲۵	هه مانویلگ
۲۲۵	هیزه

۲۲۵	هَور
۲۲۵	نوف دان
۲۲۶	بنیر پوس/بنیر پوست
۲۲۶	گواله
۲۲۶	هگوه/هریه
۲۲۶	خوادان/نمکدان
۲۲۶	توره/تویره
۲۲۷	قران دان
۲۲۷	جلدین
۲۲۷	کمجان
۲۲۷	ججه
۲۲۸	تلیس
۲۲۸	خرک چو/خرک چوب
۲۲۸	تلمیت
۲۲۹	هزار پیشه
۲۲۹	پریزگ
۲۲۹	پت رو/پت رو
۲۲۹	بقچه/بخچه
۲۲۹	بقچه ی حمام
۲۳۱	پوشاک زنان و مردان
۲۳۲	پوشش زنان و مردان از گذشته تا کنون
۲۳۲	پاپوش های محلی
۲۳۲	زیورآلات زنان ایلام در گذشته
۲۳۲	ملزومات آرایشی زنان
۲۳۳	محصولات آرایشی زنان
۲۳۳	سرمه
۲۳۴	حنا
۲۳۴	خوراکی های محلی در ایلام

۲۳۴	غذاهای محلی ایلامی
۲۳۴	تنقلات محلی
۲۳۵	سرهای محلی
۲۳۵	نان های مصرفی
۲۳۵	ندری ها
۲۳۵	مهره ها و عتیقه خات
۲۳۵	نام محلی بعضی از مهره ها
۲۳۶	کاربرد مهره ها
۲۳۶	ارزش مهره ها
۲۳۶	جنس مهره ها
۲۳۷	خرمهره
۲۳۷	مهره ی مار
۲۳۷	مهره ی شیر
۲۳۸	مهره ی زردی
۲۳۸	مهره ی سنگ سبدل / سنده لوس
۲۳۸	سنگ غصه
۲۳۹	مهره ی شاخ آهو
۲۳۹	مهره ی گوشت
۲۳۹	مهره ی شبه / تابوس
۲۳۹	مهره ی جسیه
۲۴۰	مهره ی چم چمه
۲۴۰	مهره ی محبت
۲۴۰	مهره ی کاو / گزگ کاو
۲۴۱	مهره ی سیاه
۲۴۱	مهره یسر
۲۴۱	سنگ عقیق
۲۴۱	شاخ مار
۲۴۲	مهره ی چوب «نای / داغداغان»

۲۴۲	 مهره ی سورگه
۲۴۲	 مهره ی کلنگه
۲۴۳	 مهره ی گوشه گلو
۲۴۳	 رنگ های سنتی
۲۴۳	 رنگ شناسی در فرهنگ عامه
۲۴۴	 مواد رنگ زا و رنگ های سنتی
۲۴۵	 پوست انار
۲۴۵	 پوست گردو
۲۴۵	 رنگ کاهی
۲۴۶	 جفت
۲۴۶	 رنگ پوست پیازی
۲۴۶	 برگ توت
۲۴۷	 رنگ های طبیعی
۲۴۷	 رونیا سی / رونا سی
۲۴۷	 رنگ دووی / دوغی
۲۴۷	 نیل
۲۴۸	 زاخ / زاج
۲۴۸	 ماده ی خم
۲۴۹	 مواد آرایشی و شوینده های سنتی
۲۴۹	 حنا
۲۵۰	 مورت و خنیه / حنا و مورد
۲۵۰	 رنگ حنایی روشن
۲۵۱	 وزم و حنا
۲۵۱	 وزم
۲۵۱	 زرده ی تخم مرغ
۲۵۲	 زبوا / صمغ درخت ارجن
	فصل چهارم: یآوری ها ، مشاغل ، عادات
۲۵۵	 رسم تعاون و همیاری در بین مردم

۲۵۵	یاوری در گله جفت
۲۵۵	یاوری در گل درو
۲۵۶	یاوری در کیشه
۲۵۷	یاوری در برداشت خرمن
۲۵۹	حکایت حسن گایار
۲۶۱	یاوری در حمام نمودن گله
۲۶۱	یاوری در بریده کردن / پشم چینی
۲۶۲	یاوری در پرورش و نگه داری گله / گلپاری
۲۶۲	یاوری در مایه کاری
۲۶۲	یاوری در کوچ
۲۶۲	یاوری در دوشیدن شیر
۲۶۳	یاوری در «دان» دادن به گله
۲۶۴	یاوری در وره لوانی / بره چرانی
۲۶۴	یاوری در پیدا نمودن گله
۲۶۴	یاوری در یافت سیاه چادر دوار / سیه مال
۲۶۵	یاوری در گله تاوان
۲۶۵	یاوری در تهیه و شست و شوی مشک
۲۶۵	یاوری در تهیه ی غذاهای نذری
۲۶۵	یاوری در برنج کوبی
۲۶۶	یاوری در لایروبی جوی آب / کار جو
۲۶۷	یاوری در لایروبی قنات
۲۶۷	یاوری در غرس درختان
۲۶۷	یاوری در وجین کردن
۲۶۷	یاوری در برداشت گردو
۲۶۸	یاوری در مراسم چار
۲۶۸	یاوری در شیرواره
۲۶۹	یاوری در شادی و شیون
۲۶۹	کلمه

۲۶۹	بخشی از مشاغل سنتی
۲۷۰	آهنگری
۲۷۰	اسلحه سازی
۲۷۰	سنگ تراشی
۲۷۱	کوره یزی
۲۷۱	خرک داری / خرک داری
۲۷۱	بتیمی
۲۷۲	مسگری
۲۷۲	گیوه کشی
۲۷۲	نمد مالی
۲۷۳	گلیم بافی
۲۷۳	قالی بافی
۲۷۳	عبا بافی / فتره بافی
۲۷۳	چاقو نیز کنی / خنجر سازی
۲۷۴	چینی بند زن
۲۷۴	نعل بندی / نالون
۲۷۴	بقالی
۲۷۴	عطاری
۲۷۵	درویشی / ابدالی / ابدالی
۲۷۵	دلویی
۲۷۶	بیت الاعیو
۲۷۶	کاولی ها
۲۷۶	گاو بازها
۲۷۷	رمال ها
۲۷۷	زرگری سنتی
۲۷۷	دندان سازی سنتی
۲۷۷	حکیم های محلی
۲۷۸	میراو ها / میراب ها

۲۷۸		مقنی ها
۲۷۸		چلاچی
۲۷۸		چولایی
۲۷۹		خال کوب ها
۲۷۹		بی تال ها/ بیتال
۲۷۹		شکار و شکارچی
۲۸۰		ادوات و ابزار شکارچیان در قدیم
۲۸۰		انواع تفنگ های جنگی و شکاری درایلام
۲۸۰		بعضی عادات و باورها در مورد شکار و شکارچی
۲۸۱		عروسی تفنگ
۲۸۱		بخت و اقبال / نیت گرفتن از طریق فال
۲۸۱		فال گیری
۲۸۲		فال تسبیح
۲۸۲		فال کتابی
۲۸۲		فال سنگ ریزه و نخود دانه
۲۸۲		فال سرانگشتی
۲۸۳		فال گوش
۲۸۳		شوشمه کی
۲۸۴		فال گرفتن نزد افراد پیشگو
۲۸۴		فال چل سرو/ چهل سرود
۲۸۵		موجودات غیر مرئی و فرا طبیعی
۲۸۶		جوان آزما /جوانزما
۲۸۸		باورها در مورد جوانزما
۲۸۹		قضاوت های محلی
۲۸۹		خون فصل/خون صلح / خون بس
۲۹۱		فصل نمودن منازعه
۲۹۱		بخت/ بختان
۲۹۲		حق شرف

۲۹۳	قسم پایی
۲۹۳	قسم های عامیانه
۲۹۳	توبه شکا نن
۲۹۴	سودابطالانه
۲۹۴	رسم چرین
۲۹۴	رسم هاوار کردن
۲۹۵	رسم گال کردن
۲۹۵	رسم طلاوکر
۲۹۵	رسم اتحاد ، صداقت ، امانت داری ، تعهد و اقرار
۲۹۶	رسم هم نگره گی
۲۹۶	رسم کل گرفتن
۲۹۶	رسم عبادت از مریض
۲۹۷	رسم پیاک داری
۲۹۷	رسم امانت داری
۲۹۸	رسم امانت گذاشتن اموات
۲۹۸	مهمان نوازی
۲۹۹	غریب نوازی
۲۹۹	صلح دوستی
۲۹۹	دیوانخان داری / دیواخان داری
۳۰۰	دیاری
۳۰۱	وجاخ / وجاق
۳۰۱	قول وقرارها در معاملات
۳۰۲	دست حضرت عباس (ع)
۳۰۲	سبیل مردانگی
۳۰۲	گرو گذاشتن گیسوان
۳۰۳	گرو گذاشتن محاسن / ریش گرو ناین
	فصل پنجم : دردها و درمان ها ، اصطلاحات دامی
۳۰۷	دردها و درمان ها

۳۰۷	برخی بیماری‌ها در فرهنگ عامه
۳۰۸	یه دانه
۳۰۸	یه تیره
۳۰۸	یه ساند / یک ساعته
۳۰۹	کت پر
۳۰۹	کوله مری
۳۰۹	ذاتکله
۳۰۹	زووه
۳۱۰	زووه ی هفت نوک
۳۱۰	تری وه ت
۳۱۰	زیرگ
۳۱۰	زیرگ بیمه شو
۳۱۱	تیرحیای حیو
۳۱۱	آشسه و زلزله
۳۱۱	ترکی / درکی
۳۱۱	قورل قورت
۳۱۱	گری فری
۳۱۲	گول
۳۱۲	خراله ی نیر و ما
۳۱۲	گل
۳۱۳	کله مقاو
۳۱۳	گیرگ
۳۱۳	سران سیه / سر آسیه
۳۱۴	سینان
۳۱۴	سوره سینان
۳۱۴	ژان
۳۱۴	زریکگ
۳۱۵	فجه

۳۱۵	همین و همسات
۳۱۵	ناگه
۳۱۵	بوو
۳۱۵	تاوئی
۳۱۶	هیضه / هی ضه
۳۱۶	درمان سنتی دردها
۳۱۶	درمان جلوگیری از سقط بچه
۳۱۷	چند روش سنتی برای درمان دمل
۳۱۷	لانه ی کوتاه کمری / کوتاه کمری
۳۱۷	درمان سنتی بعضی از سرطان ها
۳۱۹	درمان سنتی «بوو / بوبلی»
۳۱۹	درمان سنتی زووه
۳۲۰	درمان سنتی یرقان / زردی
۳۲۰	درمان سنتی «مِل پِنام»
۳۲۱	خون تاو
۳۲۱	درمان سنتی طاعون
۳۲۲	درمان سنتی مفاصل و استخوان
۳۲۲	درمان سنتی درک
۳۲۲	درمان سنتی تری وه ت / تریوت
۳۲۳	درمان سنتی سر الکفتن / سر کفتن
۳۲۳	درمان سنتی عقیمی زنان
۳۲۴	درمان سنتی سنگ کلیه و مثانه
۳۲۵	درمان سنتی سردی و دل دردها
۳۲۵	درمان سنتی آماس / ورم
۳۲۶	درمان سنتی ضد عفونی چشم
۳۲۶	درمان سنتی معده و کبد
۳۲۶	درمان محل گاز گرفتگی سگ
۳۲۶	درمان سنتی مار گزیدگی

۳۲۷	درمان سنتی عقرب گزیدگی
۳۲۷	قانگ دادن
۳۲۸	گل ها و گیاهان دارویی
۳۲۸	تشنه داری
۳۲۹	براهه رو
۳۲۹	سقر / جاجگ
۳۲۹	چویر
۳۳۰	هزه/ ازبوه (آویشن)
۳۳۰	بره ز/ پرسیاوشان
۳۳۰	ونگی
۳۳۱	نره کوهی
۳۳۱	اسراض حیوانی و پرندگان
۳۳۱	گه چه
۳۳۱	لک
۳۳۲	که وه
۳۳۲	کوت و پر
۳۳۲	پزگ/ مشمشه
۳۳۳	بیماری سلمه جا
۳۳۳	گاوه / گاو گاوه
۳۳۳	یه مان / لیه مان
۳۳۴	ته وه
۳۴۰	علامت گذاری دام ها
۳۴۰	اصطلاح نام گذاری حیوانات
۳۴۰	اسب ماده
۳۴۱	اصطلاح نام گذاری اسب و گاو
۳۴۲	گاو ماده
۳۴۲	گاو نر
۳۴۳	پرورش اسب در ایلام

۳۴۳	انواع اسب ها
۳۴۳	اسب کهیلا
۳۴۳	اسب کاله
۳۴۳	اسب کژل
۳۴۳	اسب شویمان
۳۴۳	اسب سمن / سفید
۳۴۳	اسب کهر
۳۴۴	اسب کهر چال
۳۴۴	اسب بورچال
۳۴۴	اسب سفید / اسب کاو
۳۴۵	اسب قزل
۳۴۵	اسب رمائی
۳۴۵	اسب انرش
۳۴۵	اسب سفید کنند
۳۴۵	اسب سفید کهر
۳۴۵	اسب قره کهر
۳۴۵	اسب کهر طلایی
۳۴۶	اسب سیاه
۳۴۶	اسب قره کهر زانو سیاه
۳۴۶	اسب های خوب و بد
۳۴۶	اسب «قشه» یا «قشقشه»
۳۴۶	اسب یقه چاک / سینه چاک
۳۴۶	اسب سفید
۳۴۶	اسب چپ نما
۳۴۷	اسب چپ
۳۴۷	اسب های مخصوص سوار کاری
۳۴۷	معضی از باورها در مورد حیوانات و پرندگان
۳۵۴ تا ۳۵۱	منابع و مآخذ

ایلام، نامی آشنادر تاریخ پرنسب و فراز ایران و یکی از تمدن های بزرگ در گذشته بوده است. ایلام امروزی بخشی از تمدن ایلام باستان است که به گواه تاریخ، این تمدن همواره نقش موثری در اشاعه ی فرهنگ ها ی قومی و قبیله ای داشته و آثار آن هم چنان در صفحه ی روزگار ماندگار بوده و تاریخ به رسم امانت تا به امروز از آن پاسداری نموده است.

اگر به جای جای این خطه از میهن اسلامی نظر افکنیم، شاهد و ناظر خواهیم بود که گذر زمان، محیط و مسیر زندگی افرادی به طرق گوناگون برفرهنگ مردمان این دیار اثر گذار بوده و آن راهمواره دچار تغییر و تحول نموده است، اما نتوانسته است که چنین فرهنگ ها را از مردم باز ستاند و بابه تعبیری دیگر آن را از صفحه ی روزگار محو نماید، بلکه بر پاره ای از این فرهنگ ها اثر گذار بوده و مردم هم در تغییرات آن نقش داشته و چنین فرهنگ هایی را با طبیعت پیرامون و طبع زندگی شان در آمیخته اند و اثرات مثبت یا منفی آن را به مرور زمان پذیرفته اند.

این قوم در برهه ای از زمان با تمدنی برخورد نموده اند که فطرتاء خواستار آن بوده و دست در دست هم داده تا آن را حفظ کنند و باور داشته اند که فرهنگ ها در تکامل یک دیگر نقش آفرین بوده است. بنابراین مردمانی که دست پرورده ی این تمدن بوده اند، نتوانسته اند خود را با فرهنگی ناب عجیب نمایند و به رسم آداب و عادت های قومی باین رسومات سازگار باشند و بتوانند در پناه این فرهنگ ها زندگی کنند و نیز در کنار هم بمانند و برای یک دیگر دل بسوزانند.

درس زمین پر رمز و راز ایلام و در حوزه ی جغرافیایی این دیار که همه جای آن را کوه ها و دشت ها و جنگل های انبوه و رودخانه های خروشان و زیبایی های بی بدیل خدادادی احاطه نموده است، مردمانی از این نسل ساکنند که هرگز از این منابع پر خیر و برکت فاصله نگرفته اند؛ بلکه به تبعیت از نیاکان خود با طبیعت و تاریخ این دیار انس گرفته اند، تا جایی که در کنار این آثار فرهنگی و تمدنی و طبیعی سفره ی زندگی خود را گسترانده و روستاها و شهرها و آبادی های خود را آمیخته و هم نشین با زاگرس در قالب اقوامی بزرگ با فرهنگ ها و باورها و آیین ها و گویش ها و لهجه هایی متفاوت و

نزدیک به هم و باریشه ای واحد و آریایی تبارهم چنان سرافراز در کنارهم زندگی کرده اند ، که این پیوستگی های قومی سبب دوستی و اتحاد بیشتری در بین آن ها شده و در غالب هم نگرگی ، هم اندیشی ، یابوری ، و مشارکت های اجتماعی و فرهنگی هم چنان پاسدار فرهنگ و ادب و تاریخ خود در این دیار کهن هستند .

این مردم عزیز صاحب آداب و آیین و باور ها و عاداتی هستند که هر کدام دارای ارزش و منزلتی است که نشان از فداکاری ، همکاری و انسانیت و مهمان نوازی آن ها دارد .

با این توصیف نگارنده که خود زاده ی این دیار بر رموز راز است ؛ وظیفه ی خود می داند که هر آن چه از فرهنگ مردمان این استان آموخته و یا از دیگران به امانت گرفته است ، همه را تقدیم عزیزان کنم تا بیشتر با فرهنگ ها و آداب و رسوم و عادات و زندگی مردم این دیار آشنا شوند و این گونه زیبایی ها و ارزش های فرهنگی را بشناسند .

شکی نیست که در بین این عادات و باورها، مشترکاتی فرهنگی و قومی ، با کم ترین تفاوت ها وجود دارد که امری طبیعی بوده و آشنایی با آن ها برای هر کدام از اقوام لذت بخش خواهد بود .

از آنجا که اطلاعات و توان حقیر در قالب تدوین این مجموعه بیشتر از این نبوده است ، بدین وسیله از دوستان فرهنگ و نیز هم استانی های عزیزم پوزش می طلبم . انشاء اله که دوستان دیگر بتوانند چنین مجموعه ای را کامل تر نمایند و نکاتی تازه و پرمحتوی تر را در خور علاقمندان و فرهنگ دوستان ارائه نمایند . در پایان دست همه ی علاقمندان به فرهنگ و آبادانی این مرزو بوم را صمیمانه می فشارم و از تمامی عزیزانی که در این خصوص حقیر را یاری نموده اند، سپاسگزاری می کنم .